GAZETA KRAKOWSKA

Nro 15.

Z KRAKOWA DNIA 19. LUTEGO 1812 Roku WE SRODĘ.

Z Paryża d. 1 Lutego.

Miniſter handlowy rozesłał pod d. 28 Stycznia naſtępuiące pismo do prefektow: " Mci Prefekcie! N. Cesarz wyrokiem pod d. 15 b. m. nakazał w roku 1812 zasiać burakami 100,000 morgow gruntu, ażeby fabrykom cukrowem doſtawić tey potrzebney rośliny, iako pierwszy materyał do ich czynności. Nie omieszkuię zatem przesłać WPanu powszechny podział, ktory osądziłem zrobić. Zobaczysz WPan z niego, iż w departamencie, który zarządzaniu WPana ieſt powierzony, wyznaczonych ieſt - - - morgów. Zalecam przeto WPanu, abyś dołożył ſtarania, żeby ta liczba w roku 1812 była zasiana. Wiele Francyi na tem zależy, aby na swey ziemi wyrabiała cukier, którego własna iey potrzeba wymaga, ażebyś nie przyłożył się, ile tylko ieſt w Twoiey mocy do tak ważnego wypadku.

Przy podziale morgów, które WPan czynić będziesz, zechcesz zachęcać właścicieli gruntów, aby zasiewali buraki w poblískości fabryk, nad brzegami rzek i kanałów, nakoniec w pobliskości wielkich miaſt, gdzie znayduią się za zwyczay kapitaliści, którzy bezwątpienia będą chcieli korzyſtać z tego nowego przemysłu. Potrzeba oszczędzenia kosztów przewozu nakazuie obierać grunta naybliżey będące mieysc, które wskazałem. Zapewnione korzyści artykułami 7 8 9 i 11 wyroku 15 b. m pomnożą zapewne fabryki, których dosyć iuż ieſt znaczna liczba. Staranność, iakiey rząd dokłada, do rozszerzenia nauki robienia cukru przez otworzenie pięciu szkoł praktycznych dla 100 uczniów, pomnoży do tego ſtopnia liczbę fabryk, że zasiewacze będą mieli pewność sprzedania swoich buraków, a przez ubieganie się sprzedadzą ie z zyskiem. Oprocz zapewnionego im tego odbytu, znaydą ieszcze inny do czterech Cesarskich fabryk, które na mocy powyższego wyroku zakładam w roku 1812; fabryk, które z zbiorów roku 1812 i 1813 wydać maią dwa milliony kilogramów cukru. Do WPana należy, Mci Prefekcie, dać im poznać użytki z rozporządzeń J. C. Mci, które są wszyſtkie na ich pożytek. Donieść WPanu, że J. C. Mość żywo pragnie, aby cukier kraiowy zaſtąpił cukier trzcinowy, znaczy się powiedzieć WPanu, iż nie powinieneś niczego zaniedbać, coby zachęcić mogło do zasiewania buraków i do zakładania fabryk, które zakładaiącym znaczny zysk przyniosą. Miło mi będzie, gdy będę mogł zdać J. C. Mości sprawę o WPana gorliwości i gdy będę mogł wskazać WPana iako iednego z Prefektów, który naywięcey przyłożył się

do pomyślności iego widoków dla dobra publicznego. Pragnę, abyś mi WPan ciągle donosił, co zrobiłeś dla dopełnienia celu moiego liftu, a mianowicie uwiadomiał mnie o liczbie zasianych burakami morgów w departamencie WPana roku tego. — Przymiy WPan zapewnienie wysokiego moiego poważania. „

Tu naftępuie podział 100,000 morgów, które w roku teraźnieyszym na mocy wyroku d. 15go Stycznia zasiane być maią burakami w różnych departamentach Państwa.

Wyrok Cesarski pod d. 24 Stycznia zawiera co naftępuie:

Chcąc kościołowi S. Piotra w dobrem naszem mieście Rzymie dać dowod naszey szczodrobliwości i szczególnieyszey opieki, ftanowiemy co naftępuie: Dobra służace na uposażenie prałatów byłego dworu Rzymskiego, uznane są za część dobr skarbowych; posiadacze ich utrzymaią się iednak do życia przy nich, ale muszą w przeciągu trzech miesięcy podać prefektowi Rzymskiemu dokładny ich opis z potrzebnemi do tego dowodami. Mogą ftać się nienaruszonemi posiadaczami tych dobr, ieżeli na okupienie ich złożą osmą część teraźnieyszey ich wartości. Oświadczenie w tey mierze musi w przeciągu 6 miesięcy naftąpić. Prefekt oznaczy termina tey opłaty, która może nawet nie być wypłaconą, ieżeli będą od niey po 5 od fta prowizyi płacić. Daruiemy skarbowi kościoła S. Piotra 1) iednę, a szpitalom Rzymskim drugą połowę wszyftkich kapitałow lub prowizyi z powyższego okupu pochodzących; 2) Daruiemy im wszyftkie uposażenia, które do tey chwili nie są zaięte, iako też wszyftkie zaległe z nich dochody. 3) Daruiemy im wszyftkie uposażenia, których teraźnieysi posiadacze nie będą chcieli okupić.

Z Sztokolmu d. 9 Stycznia.

Gdy N. Król na d 7 b. m. obiął znowu fter rządu, zdał mu Królewicz Jm. Naftępca tronu, przy złożeniu tymczasowego rządu naftępuiący rapport o położeniu króleftwa:

” Nayiaśnieyszy Panie! Naygorącsze moie życzenia są dopełnione, gdy zdrowie W. K. Mci do tego ftopnia zmocnione zoftało, że dozwala Ci obiąć znowu rządy króleftwa Twoiego. Uczuiesz W. K. Mość sam naylepiey, iak moie serce ieft wzruszone, gdy oddaię w ręce Twoie władzę, którey przedłużenie przypominało mi ciągle niebezpieczeńftwo, iakie życiu Twoiemu groziło. Lubo zdawałem W. K. Mci codziennie sprawę tak o wewnętrznem, iako i zewnętrznem położeniu państwa; zdaie mi się iednak, iż powinienem z tak ważnego w każdym względzie zdarzenia korzyftać, dla wyftawienia W. K. Mci ogólnego w tey mierze obrazu.

Gdy W. K. Mość poftanowiłeś przyftąpić do lądowey polityki i wydać Anglii woynę, wyftąpiła właśnie Szwecya z nieszczęśliwego boiu; ieszcze iey rany były zakrwawione, a musiała nowe czynić ofiary, i to właśnie w tey chwili, gdy głownieyszą odnogę swoich dochodów, prawie wszyftkie cła utraciła.

Pomimo ogołoconego ftanu, w iakim się Szwecya znaydowała, czyniła iednak w spólney sprawie to wszyftko, czego tylko po wiernym ludzie w przyiętych obowiązkach oczekiwać należało; więcey iak dwa miliiony talarów wydanych zoftało na zaciągnienie woyska, na poftawienie w ftanie obrony naszych brzegów, wysp, twierdz i floty.

Nie mogę przed W. K. Mcią taić, iż

handel nasz, ograniczony iedynie do podbrzeżney żeglugi od portu do portu, przez ten ſtan woyny znacznie ucierpiał. Korsarze pod przyiacielską banderą, przeciw którym byłoby obrażaiącą rzeczą brać środki bezpieczeńſtwa i przezorności, korzyſtali z naszego zaufania, zasadzonego na świętości umow, i zabrali nam blisko 50 ſtatków; aż nakoniec flotylla W. K. Mci odebrała rozkaz do zasłaniania bandery szwedzkiey i niewinnego handlu poddanych W. K. Mci przeciw rozboiom, którym nie podobna, aby który rząd miał pozwalać lub za dobre uznać.

Krążące po morzu duńskie okręty dały powod do wielu z naszey ſtrony zażaleń, co przecięż zrobiło, iż codziennie mniey mamy przyczyny do żalenia się, i wszyſtko każe się spodziewać, iż dozwolony handel szwedzki nie będzie więcey przez nie tamowany i ſtosunki dobrego sąsiedztwa będą co raz lepiey utwierdzone.

Okręty pod banderą Francuzką, nadużyły dozwolonego sobie chwytania okrętów; zanieśliśmy zażalenie przeciw wyrządzonem nam krzywdom; słuszne i rzetelne uczucia N. Cesarza Francuzów są dla nas rękoymią, że nam będą nadgrodzone.

Wydawane od przyiacielskich mocarſtw liſty bezpieczeńſtwa są szanowane, i płynące pod naszemi brzegami ich ſtatki, mogą się udać dokądkolwiek bądź są przeznaczone.

Około 50 amerykańskich ſtatków, które przez burze zoſtały pod nasze brzegi zapędzone, wolno były puszczone. Słuszny ten i na prawie narodów zasadzony czyn, bardzo dobrze był od ziednoczonych ſtanów przyięty, i podług wszelkiego podobieńſtwa dobrze zrozumiane ſtosunki z ich rządem ułatwią nam wywoz skupionego w ogromney ilości w różnych mieyscach żelaza.

Polityczne względy łączą się do pokrewieńſtwa między W. K. Mcią i Królem Pruskim, dla utwierdzenia przyiacielskich ſtosunków, iakie pomiędzy obiema kraiami zachodzą.

Pokoy z Rossyą nie będzie przerwany; umowy, które go utwierdzaią, są z obu ſtron otwarcie i rzetelnie zachowywane.

Z Cesarzem Auſtryackim żyiemy w naylepszey przyiaźni; chwalebne przypomnienia utwierdzaią związek między obiema narodami, i W. K. Mość nie opuszczasz żadney okazyi, dla utwierdzenia wzaiemnego zaufania i szacunku pomiędzy obiema kraiami.

Hiszpaniia i Portugaliia, gdy tam spokoyność przywroconą zoſtanie, podadzą korzyści handlowi szwedzkiemu, które zapewnia temu kraiowi poſtęp iego kopalni żelaznych.

Z południową Ameryką nie mamy żadnego związku; woyna domowa puſtoszy piekne te, lecz nieszczęśliwe okolice; ale skoro uzyskaią znowu trwały rząd, płody nasze znaydą tam korzyſtny odbyt.

Woyna morska przerwała handlowe nasze związki z Turcyą; lecz wszyſtko, co się tyczy losu dawney tey przyiaciołki Szwecyi, nie może być dla W. K. Mci oboiętnem.

Oto ieſt; Nayiaśnieyszy Panie, położenie Szwecyi co do zewnętrznych ſtosunków. Sprawiedliwość i rzetelność względem wszyſtkich ludów kieruią polityka W. K. Mci, którey celem ieſt niepodległość i szczęście Twoich poddanych.

)z(

Woysko i skarb, te dwie podpory utrzymania kraiu, były naypierwszym przedmiotem nieustanney moiey staranności.

Mądra oszczędność zachowana była przy użyciu na uzbroienia przeznaczonych pieniędzy, których stan woyny konieczną wskazywał potrzebę. Przez tę woynę, która ma istotny wpływ na wywoz naszych płodów, na nasz handel w ogólności i na umysł kupców, bieg wexlowy podniosł się do ogromney wysokości. Przedsięwziołem naydzielnieysze środki przeciw temu złemu. Z iedney strony położyłem granice lichwiarstwu; przywiodłem do skutku wszystkie rozporządzenia przeciw niedozwolonemu wywozowi złota i srebra; nałożyłem przechodowe cło na przewożone przez Szwecyą zagraniczne złoto i srebro w szynach, i starałem się zwrócić narod na owe zasady oszczędności, któremi słynęli iego przodkowie; z drugiey strony starałem się ożywić wewnętrzny przemysł i dozwolony handel.

Byłem tyle szczęśliwy, iż widziałem moie usiłowania skutkiem uwieńczone; bieg wexlów do Hamburga, który na dniu 19 Marca doszedł do 136 szelągów, spadł d. 3 Stycznia na korzyść naszą do 84 szelągów.

Przedsięwziąłem środki do pomnożenia zasiewu lnu i konopi i zaprowadzenia ich w wielu okolicach; do wyszukania źrodeł słoney wody; do dalszego uprawiania gruntów w Delekarlii; do utworzenia kompanii do łowienia śledzi na wysokim morzu; do przedłużenia naszego handlu z Finlandyą; do uskutecznienia wyroków stanów państwa, tyczących się skarbu; do urządzenia dyrekcyi magazynów i ceł, tudzież rządu na wyspie S. Bartłomieia.

Ponieważ był nieurodzay w kraiu, przeto zapobiegaiąc niedostatkowi, kazałem zboże z zagranicy sprowadzać: ażeby zaś to wprowadzanie nie wyciągało pieniędzy z kraiu, dozwoliłem sol wywozić, a za nią zboże wprowadzać. Zamieniony ten handel mogł tem łatwiey być prowadzony, gdy mamy ieszcze na dwa lata dostateczny zapas soli.

Z żalem widziałem, iż nieumiarkowane używanie i pędzenie wodki, przyczem interes prywatny przeważa publiczny, o moralność narod przyprowadza, i prędzey lub poźniey nieochybny niedostatek zrządzi. Nie mogłem w tey mierze iak tylko napomnień użyć, które czerpałem z oycowskich uczuciów W. K. Mci; zostawiam poźnieyszym czasom i światłu stanow krolestwa, aby zapobiegły widocznemu złemu, które coraz bardziey się rozszerza.

Zwróciłem szczególnieyszą baczność na stan i urządzenie szpitalów, na miłosierne zakłady i na sposoby zapobieżenia ubostwu lub przynaymniey zasilania nędznych.

Wewnętrzna policya i rolnictwo nie były z oczu spuszczone; utworzoną została środkowa akademiia rolnictwa, dla rozszerzenia ekonomii stanu i statystycznych wiadomości w sposobie, iaki zdolnym iest doprowadzić kray do dobrego bytu.

Roboty nad kanałem Gotha, wielkim tym pomnikiem panowania W. K. Mci, prowadzone były z pośpiechem. Roboty nad kanałem Sodertelie, poydą na przyszłość po uprzątnieniu nieprzebytych zawad z większem pośpiechem.

Uroczyście przez W. K. Mość za-

twierdzony wyrok ſtanow, tyczący się narodowego uzbroienia, kazałem wykonać; w zamiarze iednak nie odrywania od rolnictwa tylko tyle rąk, ile nieodzownie do obrony oyczyzny potrzeba, rozkazałem z 50,000 ludzi, które ſtany do rozrządzenia W. K. Mci oddały, tylko 15,000 wybrać. Nieszczęsne zamieszania, które nawet w Schoonen w gwałtowne kroki i otwarty bunt się zamieniły, groziły przeszkodzeniem temu nakazowi. Nieprzyiaciele lub zazdrośnicy naszey spokoyności cieszyli się iuż z wewnętrzney naszey niezgody, gdy ta iuż mocą oręża, iuż mocą uſtaw, iuż przez powrot do narodowych uczuciow i powinności, w krótce uśmierzoną zoſtała. Nowy wybor do woyska i powołanie pospolitego ruszenia są prawie uzupełnione, i przedsięwzięte są wszyſtkie środki, aby ſtały się dla kraiu użytecznemi. Woysko regularne ieſt uzupełnione, i równie iak cały odwod nowo ubrane i dobrą bronią, którey na składach mamy podoſtatkiem uzbroione. W fabrykach broni panuie nowa czynność; fabryki prochu i saletry zoſtały rozszerzone i ulepszone. Artylerya znayduie się w dobrym bardzo ſtanie.

Ranionym w woynie officerom i żołnierzom wyznaczone są pensye lub dotychczas pobierane powiększone. Rachunki wydatków w oſtatniey woynie zoſtały przyśpieszone, i wiele innych środków nie miały innego celu iak poſtawienie woyska w ruchu i opatrzenie go we wszyſtkie potrzeby.

Jakkolwiek pomnieyszyciele Szwecyi utrzymuią, że potrzebuiemy 60 lat czasu do wyſtawienia 60,000 woyska, W. K. Mość przekonasz się z tego rysu, że to woysko pokazać się będzie mogło w miesiącu Kwietniu w powyższey liczbie przyiaciołom i nieprzyiaciołom W. K. Mości. Cel pomnożenia naszego woyska ieſt zupełnie obronny. Szwecya nie ma innego życzenia iak utrzymać swą wolność i uſtawy; ale chce oraz być w ſtanie bronienia się, i dokazać tego może. Z iedney ſtrony oblana morzem, z drugiey zasłoniona niedoſtępnemi górami, znayduie zaręczenie swey niepodległości nie tylko w męztwie swoich mieszkańcow i w wspaniałych pamiątkach dawney sławy, ale nawet w jeograficznem swoim położeniu, górach, lasach, jeziorach i zimnem klimacie. Niechayże korzyſta z wszyſtkiego; niechay mieszkańcy iey przekonaią się o tey iſtotney prawdzie, iż żelazo, płod ich gór, które ich ziemię porze i urodzayną czyni; iż żelazo i nic iak tylko żelazo i mocne poſtanowienie użycia go, obronić ich może.

Wierność i dobry duch woyska, gorliwość i zręczność urzędników ſtanu wspierały moie usiłowania.

Zwierzchnie władze zachowały dawną swoią chwałę; miały trudne powinności do wypełnienia, ale ich dopełniły i nabyły przez to nowego prawa do publicznego szacunku.

Różne oddziały kancelaryi ſtanu odbywały z pośpiechem na wyścigi przychodzące do nich sprawy. Sekretarz ſtanu do spraw duchownych załatwił od 17 Marca 600, sekretarz wewnętrzny 952, sekretarz skarbowy i handlu 1653, a sekretarz woienny 2535 spraw. Zoſtaiące w każdym wydziale do załatwienia ieszcze sprawy, lubo w niewielkiey liczbie, są albo takie, które tylko przez W. K. Mość mogą być rozwiązane lub też potrzebuiące dalszey informacyi.

Jeżeli W. K. Mość uznasz w tym obrazie moie życzenie, iż chciałem wysokiemu zaufaniu, któreś wemnie położył, zadosyć uczynić, tedy po radości z wyzdrowienia W. K. Mci, będzie to naysłodszą nagrodą za moie usiłowania. Niechay Niebo za moiemi życzeniami przedłuża w iak naydłuższe lata zdrowie W. K. Mci, a Szwecya zasłoniona W. K. Mci cnotami, znaydzie przyszłego losu swoiego niezatartą rękoymiią w nieograniczonem przywiązaniu moim i syna moiego do W. K Mci, w świętości konstytucyi, w rzetelności urzędnikow stanu, w iedności, odwadze i patryotyzmie wszystkich Szwedów.

Zostaię z uczuciami szczerego przywiązania i głębokiego uszanowania

W. K. Mości

Naypokornieyszy, naywiernieyszy poddany i dobry Syn

Karol Jan.

w Zamku Sztokolmskim
d. 7 Stycznia 1812.

Z Londynu d. 23 Stycznia.

Wyznaczona kommissya do badania lekarzow królewskich o teraźnieyszy stan zdrowia J. K. Mci, zdała d. 13 swoy rapport izbie niższey, która kazała go zaraz drukować. Oto są w krótkości zebrane odpowiedzi każdego z lekarzow:

Lekarz Matthew Baillie: Król Jmść nie iest bezwątpienia w stanie udać się osobiście do parlamentu lub trudnić się iakową sprawą publiczną. Zdrowie iego od niedawnego czasu cokolwiek nadwerężone zostało; ale pomieszanie umysłu zdaie się być równie mocne, iak było podczas całey choroby; w przeszłym tygodniu był iednak J. K. Mość w stanie opowiadać anekdoty z większym porządkiem, niżeli przed 3 miesiącami.

Lekarz William Heberde: Uzdrowienie J. K. Mci iest bardzo niepewne; ale iednak nie zupełnie niepodobne. Od środka Lipca roku przeszłego aż do drugiego tygodnia Grudnia pomieszanie umysłu J. K. Mci zdawało mi się być większe, niżeli po tym czasie. Gdyby pomieszanie w takim samem zostawało stopniu aż do tego czasu, byłbym może stan J. K. Mci uważał iako iuż bez nadziei; ale polepszenie, chociaż nie wielkie, które potem nastąpiło, każe wrożyć, że ieszcze może wyzdrowieć. Polepszenie to stanowi większy porządek w iego mowie, i że uwolniony został od obłąkanych wyobrażeń, które go przed tem obarczały.

Lekarz Tomasz Munro: Stan zdrowia J. K. Mci co do ciała iest teraz dosyć dobry; ale umysł zawsze obłąkany. Znałem chorych ieszcze w starszym wieku, iak J. K. Mość, którzy z podobneyże choroby wyleczonemi byli; ale nie znałem żadnego, któregoby obłąkanie do tego stopnia dochodziło.

Lekarz Samuel Foart Simons: Uzdrowienie J. K. Mci nie iest pewne, ale nie bez nadziei. Widziałem wiele wyzdrowionych osob w starszym ieszcze wieku, które cierpiały w podobnymże stopniu obłąkanie umysłu i nawet dłużey niżeli J. K. Mość. Król tak dobrą ma konstytucyą, iż mogę go co do sił uważać za człowieka dopiero sześćdziesiąt letniego. Co się tyczy umysłu, zdawało mi się, iż J. K. Mość opowiadał w ostatnim miesiącu anekdoty i zdawał się dawać więcey baczności na to, co do niego mowiono, niżeli w ow czas kiedy byłem do niego wezwany. Nigdy nie postrzegłem w chorobie królewskiey symptomatu otrętwiało-

ści, co ieſt dobrym znakiem. J. K. Mość zdaie się zachowywać pamięć królewskiey swoiey doſtoyności, i te przypomnienia zdaią się nadawać iego chorobie szczególnieyszą cechę, która ieſt dla tego trudnieyszą do leczenia. Poięcia J. K. Mci względem wszyſtkich rzeczy, które mu poddaią, są dokładne; ale ma pewną ilość myśli, które obarczaią iego umysł i bardzo są błędne; sądzi iednak dokładnie o przedmiotach, ktore iego się tyczą, o potrawach i innych rzeczach: umie dobrze rozpoznać czyli potrawa ieſt dobra lub nie, czyli ią lubi lub nie i poznaie wszyſtko co mu przynoszą. Dotąd są iego poięcia czyſte, pamięć ſtała i dobra.

Lekarz Henryk Halfort: Uleczenie J. K. Mci ieſt bardzo niepewne, zwłaszcza dla wpływu, iaki położenie i okoliczności, w iakich się znayduie, maią na iego drażliwą konſtytucyą. Od początku Grudnia były niektore chwile, w których gwałtowność iego choroby zdawała się zmnieyszać, i umysł iego tyle był czyſty, iż mogł opowiadać anekdoty z dawnych czasow, ale nie miał zdrowego sądzenia o teraźnieyszych okolicznościach. Zaſtanawiaiąc się nad tokiem iego myśli i żywością iego wyrazów, poznać można, iż umysł iego żywo był dotknięty zawieszeniem iego królewskiey doſtoyności.

Lekarz John Willis: Zdrowie J. K. Mci, co do ciała, zdaie mi się, iż polepszyło się od czasu kiedym pierwszy raz był do niego powołany, to ieſt od 9 Października; ale choroba umysłowa zbliża się do obłąkania, a w niektórych nawet przypadkach do waryacyi. Uleczenie ieſt bardzo niepewne; może naſtąpić, ale się nie spodziewam.

Liſt z Nottingham pod dniem 21 Stycznia wyraża:

" Zaledwo który dzień minie, żeby nam niedał powodu do obawy; niedościgli Ludditowie są zawsze w poruszeniu i poſtępowanie ich okazuie co raz iaśniey ich zamiary. W oſtatni piątek w wieczor P. Towsend, oberżyſta z Basford, powracaiąc ſtąd do siebie, zatrzymany był w drodze od dwoch ludzi, którzy zdawali się godzić na iego życie, bo mu odpowiedzieli, iż nie potrzebuią iego pieniędzy; ale skoro usłyszeli głos iego, odſtąpili od niego, mowiąc, że nie ieſt tym, którego szukaią, iże może iśdź spokoynie do domu. W niedzielę rano potłuczono tu w mieście ieden warsztat, a naſtępuiącey nocy 13 innych w New-Radford i Limby. „

D. 25 Stycznia.

Liſty od Lorda Wellington, których wczoray oczekiwano, nadeszły dziś do Londynu. Pisane są z Freynada pod d. 1 b. m. ale nie zawieraią w sobie nic ważnego.

Z liſtów przywiezionych przez okręt Conqueror pod d. 13 Grudnia z morzą środziemnego, dowiaduiemy się, iż Admirał Pellew rozpoznawaiąc flotę francuzką w Tulonie, wywabił ią d. 11 Grudnia z portu. Flota angielska składała się z 12 liniiowych okrętow, a francuzka z 16. Pellew widząc, iż nieprzyiaciel znayduie się pod brzegami francuzkiemi i maiąc wiatr przeciwny, nie potrafi go do bitwy wciągnąć, powrócił do Mahon. Dwa liniiowe okręty od naszey floty środziemnego morza powracaią do Anglii. Fregata Pearlen doſtała się przed 11 Grudnia aż na przedporcie Tulonu; ale wychodząc ſtamtąd napotkała liniiowy okręt o 74 działach i szczęściem tylko się wyratowała,

Dowiaduiemy się w tey chwili, iż 4 wielkie fregaty francuzkie i iedna korweta widziane były na zachodzie od Finisterre.

Wypis z listu Almeidy d. 4 Stycznia.

" Sądząc po przygotowaniach, które są czynione, zdaie się, że Lord Wellington zamyśla obledź Cudad Rodrigo. Zaledwo kto uwierzy, iż w miesiącu Lipcu liczba chorych naszego woyska wynosiła 25,000 ludzi; lecz 8000 powróciło iuż do swoich pułków. Chorzy nasi cierpią powiększey części gorączkę z Walcheren wywiezioną; lecz mało ich umiera. „

D. 26 Stycznia.

Następuiące listy nadeszły tu do Hrabiego Liwerpool od Jenerała majora Cook:

Z Kadyxu d. 29 Grud. 1811.

Proszę JWPana, abyś pozwolił odwołać mi się do kopii ostatniego moiego listu do Lorda Wellington, iako też do pism, które tam były dołączone względem położenia Tariffy. Od 24go, w którym czasie nie mieli tam ieszcze Francuzi ciężkiey artyleryi, nie odebrałem żadnego rapportu, i od dwoch dni tak wielki deszcz pada, iż doznać tam mogą wielkich trudności. Mam honor być, &c.

Wypis z listu Jenerała majora Cook do Lorda Wellington, z Kadyxu d. 27 Grudn.

Mam honor przesłać WPanu kopiią listu Pułkownika Skerett pod d. 24go. Nieprzyiacielskie woyska, oprocz działaiących wprost przeciw Tariffie, rozszerzyły się w poprzek równiny Weiger, gdzie Marszałek Wiktor ma głowną kwaterę z znacznym korpusem. Od ostatniego moiego listu nie mam dalszey wiadomości od Balleystarosa.

Z Tariffa d. 24 Grudnia.

Mci Panie! Mam honor donieść WPanu, iż nieprzyiaciel d. 20 b. m. opasał to miasto w 4 do 5000 piechoty i z do 300 jazdy. Gdy rozum nie dozwalał walczyć z tak przewyższaiącą siłą, przeto godzinę tylko opierałem się nieprzyiacielowi z jazdą i piechotą, składaiącą angielskie i hiszpańskie czaty z załogi, wsparty kompaniią od 95go pułku i dwiema polowemi działami z brygady kapitana Hughes. D. 21 Kapitan Wren od 11 pułku zniosł z kompaniią swoią małą nieprzyiacielską czatę. D. 22 na prożbę Jenerała Kopons, którego woyska złączyły się z moiemi, zrobiłem wycieczkę w celu zapewnienia się o siłach nieprzyiacielskich, zniewalaiąc go do rozwinięcia swoich kolomn. Lekkie iego woyska znacznie ucierpiały od naszych haubic. Nieprzyiaciel zbliżył się teraz do miasta na wystrzał z karabinu; okolica, którą zaymuie, goruie nad nami i tyle mu iest dogodna, iż małe nasze działa mało albo w cale mu nieszkodzą. Mam honor być, &c.

(Pod.) J. B. Skerett, pułkownik.

Z Kadyxu d. 31 Grudnia.

Pod dniem wczorayszym odebrałem list od Pułkownika Skerett, którego łączę tu kopiią. Zdaie się, iż nieprzyiacielowi udało się sprowadzić 4 szesnastofuntowe działa i kilka haubic, z których zaczął dnia 29go strzelać do murow Tariffy. Woienne nasze okręty oddalone stamtąd zostały przez wicher. Mam honor być, &c

(Pod.) Cook, J. M

DODATEK

DO № 15.

GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 19. LUTEGO 1812 **Roku WE SRODĘ**

MINISTER PRZYCHODOW I SKARBU

Stosownie do Artykułu 2go Dekretu N. Pana wydanego w Dreznie d. 29 Listopada 1810 r. polecaiącego ponawianie ogłoszania tabelli ewaluacyyney zagranicznych pieniędzy, niżey umieszczoną do powszechney wiadomości podaie, i do niey wszystkim, kogo to tylko interessować może, a szczególniey Kassom publicznym stosować się zaleca.

TABELLA

Ewaluacyyna srebrnych i złotych zagranicznych pieniędzy, kurs w Xięstwie Warszawskiem maiących od dnia 1 Marca 1812. r.

SREBRNE PIENIĄDZE:		Zło.	Gro.
SASKIE: - -	Talary Konwencyyne - - - - - - -	8	12
	Półtalary - - - - - - - -	4	6
SASKIE: - -	Dwuzłotówki - - - - - - -	2	3
	Złotówki - - - - - - - -	1	1
	Półzłotówki - - - - - - -	—	15
FRANCUZKIE: -	1 Sztuka od 5 franków - - - - -	8	3
	1 Sztuka od 2 franków - - - - -	3	7
	1 Sztuka od 1 franka (a) - - - - -	1	18
AUSTRYACKIE - -	Talary i półtalary Konwencyyne, czyli Species, teyże wartości co Saskie		
	1 Sztuka od 30 Kreuzerów - - - - - -	2	3
	1 Sztuka od 20 Kreuzerów - - - - - -	1	12
	1 Sztuka od 15 Kreuzerów - - - - - -	1	1
	1 Sztuka od 10 Kreuzerów - - - - - -	—	21
	17Kreuzerówka stara - - - - - - -	1	—
	7Kreuzerówka stara (b) - - - - - -	—	12

(a) *Zupełnie ściśle biorąc, wartość iednego franka iest 1 złot., 18 gr., 11 den. 5 osmych $\frac{15}{37}$. Wartość 2 frankow, i 5 frankow wypada rownież w ułomkach, ktore każdy łatwo zrachować sobie może, biorąc za zasadę, iż 37 frankow czynią 60 zł. równo. W oznaczeniu tabellowem ułomki opuszczone zostały, iako nie mogące bydź w poiedynczych sztukach zrealizowane, co się rownież i do innych obcych pieniędzy rozciąga.*

(b) *Nowe Austryackie 12 i 7 Kreuzerowki, ani w Kassach publicznych, ani w kursie przyymowane bydź nie powinny. W ogólności, wszelkiego rodzaiu pieniądze w tabelli nimieyszey ewaluacyyney nieumieszczone, w Kassach przyymowane nie będą.*

		Złot	Gro.
	Talar Brabancki czyli Kronentalar	9	12
	Półtalara	4	21
	Cwierć talara	2	10
	(Talary	6	—
	(Półtalarek	3	—
PRUSKIE -	(Cwierć talarek	1	15
Kurant - - -	(Dwuzłotówka	2	—
	(Złotówka	1	—
	(Półzłotek	—	15
	Tynf	1	3
	Szóstak	—	10
Pruska zdawkowa	(Srebrnik	—	4
moneta	(Dydek	—	3
	Te dwa gatunki bilonów Pruskich tylko do dnia ostatniego Marca b. r. w Kassach Kraiowych przyymowane będą.		
ROSSYISKIE : - -	Stare Ruble bite aż do panowania Piotra III. *inclusive*	7	—
	Ruble Katarzyny II. i iey następców	6	12
	Półruble	3	6
	Cwiartki	1	18
	1 Sztuka od 20 kopiiek	1	8
	1 Sztuka od 15 kopiiek	—	28
	1 Sztuka od 10 kopiiek	—	19
	Sztuki od 20, 15, 10 kopiiek, te tylko przyymowane bydź maią, które pod stęplem r. 1809 *inclusive* lub lat poprzedniczych wybite były.		
POLSKIE : - - -	Od roku 1765, do 1786 *inclusive*:		
	Talary od 8 zło.	8	12
	Półtalary	4	6
	Dwuzłotówki	2	3
	Złotówki	1	—
	Półzłotki	—	15
	Srebrniki	—	7½
POLSKIE : - - -	Poźnieysze, to iest: od roku 1787, do 1795 *inclusive*:		
	Talary od 8 zło.	8	—
	Talary od 6 zło.	6	—
	Czterozłotówki	4	—
	Dwuzłotówki	2	—
	Złotówki	1	—
	Półzłotki	—	15
	10 Groszówki	—	10

ZŁOTE PIENIĄDZE.	Złot	Gro.
Czerwone złote: Saskie, Auſtryackie, Hollenderskie, tak dawnieysze, iako też w oſtatnich czasach robione z popiersiem Króla Ludwika, Polskie, Węgierskie, Pruskie, Weneckie, Genueńskie, Florenckie, Salzburskie, Duńskie, po -	16	15
Friedrichsd'ory Saskie poiedyńcze - - - - -	30	—
ditto — podwoyne - - - - - -	60	—
Friedrichsd'ory Pruskie poiedyńcze - - - -	30	—
ditto — podwoyne - - - - -	60	—

W tey wartości przyymować będą wszyſtkie Kassy w podatkach wyżey wyrażone złote pieniądze. Co się tycze ich kursu w publiczności, ten zależy od potrzeby sprzedaiących, lub nabywaiących też pieniądze, w czem zupełna wolność każdemu ieſt zoſtawiona.

Lubo w Nocie pod litt. (a) frakcye Francuzkich pieniędzy są wyrażone, i ieſt wzmianka o frakcyach innych obcych pieniędzy, Kassy iednak na takowe frakcye uważać nie będą, i pieniądze obce według szacunku każdey sztuki w złotych i groszach wyrażonego przyymować maią.

W Warszawie dnia 7 Lutego 18 12 r. (pod.) T. MATUSZEWIC.
Bieńkowski, Jen. Insp. Menn.

Z Bukareſtu d. 25 *Stycznia.*

D. 23 przybył tu Jenerał Markow. Od nieiakiego czasu ziechało tu także wiele innych wysokiego ſtopnia officerow, co dało powod do pogłoski, że w krótce rozpoczną się znowu nieprzyiacielskie kroki. Do tego przydaie publiczność uſtanie naradzeń o pokoy i rozkaz cofnienia daley w tył woysk Czapana Oglu. Zaraz po przybyciu oſtatniego gońca z Peterzburga odbyło się d. 12 b. m. naradzenie pomiędzy pełnomocnikami; lecz potem żadnego więcey nie było. Obuſtronni pełnomocnicy zdaią się nowych rozkazow oczekiwać.

Z Medyolanu d. 21 *Stycznia.*

Z radością donieść możemy, mowi dzisieysza rządowa gazeta, że facyata katedralnego naszego kościoła, naywiększego gmachu w naszem mieście i podziwienia godney świątyni, iuz ieſt ukończona, a trzy inne ściany wkrótce będą. Pierwszy Xże Medyolański, Jan Galeazzo Biskonti, zaczął ten kościoł budować, którego budowę niesłusznie gotycką nazwano. Cały wyſtawiony ieſt z białego karraryyskiego marmuru, który potrafi oprzeć się zniszczeniu czasu, i podług zdania znaiących się architekt, który zrobił plan tey świątyni, przez przepych i wielkość znakomitey, miał daleko śmielszą myśl, niżeli nawet architekt kościoła S. Piotra w Rzymie.

Z Neapolu d. 12 *Stycznia.*

Podług wyznania zbiegow z Sycylii uspokoiła się gora Etna, i iakkolwiek wielki iey był wyrzut, nie zrobiła iednak lawa żadnego znaczącego spuſtoszenia, ponieważ powiększey części płynęła po dawnych szychtach i nim doſtała się do miaſta Katanea, oſtygła. Toż samo powiedzieć można o teraźnieyszym wyrzucie Wezuwiusza; był on iednym z naymniey szkodzących, ponieważ lawa rozlewała się do nieurodzaynych dolin.

Z Charlestown d. 15 *Grudnia.*

Odebraliśmy gazety z Jamaiki do 24 Liſtopada. Plantownicy cukru i kawy odprawili tam kilka zgromadzeń, na których przedsięwzięli gwałtowne środki; ieden z nich opiewa: " że plantownicy kawy przyszli do oſtatniey nędzy, i że dochod z ich plantacyy nie wyſtarcza na wyżywienie i odzież dla nich i ich niewolnikow, a tem mniey na zapłacenie podatkow i swoich wierzycieli, &c. "

DONIESIENIA.

Niżey podpisany Patron przy Trybunale Cywil. Iwszey Instancyi, Departamentu Krakowskiego iako Massy kredalney Pawła Grabowskiego ustanowiony kurator, w skutku Rezolucyi tegoż Trybunału Wydziału IIgo z dnia 11go Mca Stycznia do Nru. 24 Dziennika r. b. zapadłey ; — wszystkich wierzycieli, pomienioney Massy kredalney Pawła Grabowskiego, gdziekolwiek bądź zamieszkania swoie maiących. Ninieyszymi raż ostatni wzywam. Ażeby Gdy Plan Dystrybucyi wyrzeczoney Massy, przez Administratorkę, wspólnie z niżey podpisanem Kuratorem teyże Massy ułożony w pomienionym Trybunale złożony został; a wezwani tym końcem Wierzyciele do przyięcia tegoż Planu, lub podania swoich, przeciw niemu Monitow, na oznaczonym terminie, dnia 3go Stycznia r. b. do Kommissyi w tym celu delegowaney, niestawili się, i dla tego tenże termin bezskutecznie spełznąć musiał. — Na powtorną Kommissyą w dniu 20 Kwietnia r. b. tu w Krakowie, w domu Posiedzeń Trybunału Cyw. Dep. Krak. przez JW. Michała Gozdawa Gostkowskiego Delegowanego Sędziego tegoż Trybunału w tym celu oznaczoną i odbywać się mianą, o godzinie 4tey po południu, tym pewniey osobiście, lub przez swoich szczególnie do tego umocowanych Pełnomocnikow stawili się; i swe w tey mierze, zą Planem Dystrybucyi Massy wyrzeczoney, deklaracye, lub też przeciw niemu — iakie rozumieć będą — Monita podać starali się. Inaczey bowiem w razie niestawania tychże Wierzycieli, Plan, czyli Repartycya, iako wyżey sporządzona za przyiętą od nich uważana, i przez Trybunał wspomniony, zatwierdzoną będzie. — Poczym tenże Trybunał dalsze swe kroki, do ukończenia pomienioney kredy przedsięweżmie. Wreszcie: ciż Wierzyciele uwiadomiaią się, że dla niestawaiących dodany iest z urzędu za Kuratora Ur. Adam Krzyżanowski Patron Trybunału tegoż. — Dan w Krakowie dnia 15 Lutego 1812 Roku.

Franciszek Sal. Pawłowski, Kurator Massy kredalney Pawła Grabowskiego, Sądownie ustanowiony.

Na mocy Rezolucyi Wys. Trybunału Cywilnego Pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego Wydziału Drugiego z dnia 22 miesiąca Stycznia bieżącego roku do liczby 5088 datowaney a odebraney dnia 4 Lutego tegoż roku, niżey podpisany Kurator do Spraw Massy konkursowey Starozakonnego Nachmana Laibel, uwiadamia wszystkich wierzycieli w teyże Massie likwidowanych a mianowicie Ur. Barona de Weclar, Franciszka Szauer, starozakonną Taibe wdowę Krydaryusza i Ur. Adama Ekielskiego Adwokata, iż repartycya funduszow massy przerzeczoney pomiędzy nich uczyniona w Kancellaryi Pisarza Wydziału Drugiego złożoną iest, oraz wzywa ich aby się na dniu 26 Lutego o godzinie 4 z południa w domu posiedzeń zwyczaynych Trybunału przy ulicy Grodzkiey pod liczbą 106 stoiącym przed delegowaną Kommissyą stawili się i monita swe przeciwko zmiankowaney repartycyi ieżeli mieć iakie sądzą do Protokołu wnieśli z tem dodatkiem, iż dla niestawaiących na przypadek Wierzycieli wyznaczonym iest Kuratorem Ur. Torosiewicz Patron, i że po upłynionym powyższym terminie nie zważaiąc na niestawiennictwo ktorego bądź kolwiek z Wierzycieli, po wysłuchaniu iedynie wnioskow Kuratera niestawaiących Trybunał do zatwierdzenia tak sporządzoney Repartycyi przystąpi. — w Krakowie d. 7 Lutego 1812.

M. Lasanowski. P. T. C. P. J. D. K.